

Svar på motion från Christian Lindefjärd (SD) avseende inrättande av en äldrekurator i Haninge kommun, för en förbättrad psykisk hälsa för våra ensamma äldre

Sammanfattning

Christian Lindefjärd (SD) har lämnat en motion avseende inrättande av en äldrekurator i Haninge kommun, för en förbättrad psykisk hälsa för ensamma äldre. Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar om ”Att inrätta en äldrekurator i Haninge kommun för personer som är pensionärer vilka redan har hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende”.

Förvaltningen redogör för funktioner och arbetsätt inom social- och äldreförvaltningens verksamheter, som på olika sätt stödjer äldre personer som har psykisk ohälsa.

Förvaltningen bedömer att behovet av stöd till äldre personer med psykisk ohälsa kan tillgodoses av befintliga funktioner och insatser som redan erbjuds av social- och äldreförvaltningen, samt att huvudmannaansvaret för första linjens psykiatri ligger hos regionen. Förvaltningen avser därför inte att införa en äldrekurator i Haninge kommun enligt motionärens förslag. Förvaltningen anser med denna redogörelse motionen vara besvarad.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2020-04-01– Svar på motion från Christian Lindefjärd (SD) avseende inrättande av en äldrekurator i Haninge kommun, för en förbättrad psykisk hälsa för våra ensamma äldre

- Beslutsunderlag 2019-12-06 – Motion från Christian Lindefjärd (SD) avseende inrättande av en äldrekurator i Haninge kommun, för en förbättrad psykisk hälsa för våra ensamma äldre

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar till kommunfullmäktige.

Siw Lidestål
Social- och äldredirektör

Linda Fällgren
Avdelningschef

Bakgrund

Christian Lindefjärd (SD) har lämnat en motion avseende inrättande av en äldrekurator i Haninge kommun, för en förbättrad psykisk hälsa för ensamma äldre.

Motionären skriver att många äldre personer mår psykiskt dåligt och har problem med depression och ångest. Enligt motionären uppmärksammas inte äldres psykiska ohälsa i tillräckligt hög grad av samhället. Genom att inrätta en äldrekurator i Haninge kommun är förhoppningen att de äldre ska ges möjlighet till bättre psykisk hälsa. Motionären påtalar att en kuratorstjänst är en funktion som finns i flera andra kommuner i landet.

Motionären beskriver vidare att det kan vara svårt för äldre att själva ta steget och kontakta sjukvården, då de inte vill ligga samhället till last. Därmed riskerar isolering och psykisk ohälsa hos individen öka. Motionären beskriver att "Tanken med tjänsten är att den till huvudsak ska arbeta med samtal och stöttning för Haninge kommuns pensionärer vilka redan har hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Det är viktigt att vi bryter isoleringen för dessa grupper så tidigt som möjligt, för att på så vis minska lidandet."

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar om "Att inrätta en äldrekurator i Haninge kommun för personer som

är pensionärer vilka redan har hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende”.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningens stab- och kvalitetsavdelning samt äldreomsorgens beställar- och utföraravdelningar.

Förvaltningens synpunkter

Ett av de grundläggande målen för den kommunala äldreomsorgen är att stärka individens egna förmågor att klara sig självständigt. Social- och äldreförvaltningen arbetar för att förebygga ohälsa och stävja mer omfattande omvårdnadsbehov. Att förlora förmågor man tidigare har haft kan ge upphov till nedstämdhet.

Genom uppsökande hembesök och informationsträffar för äldre, presenteras äldreomsorgens verksamhet och kontaktuppgifter förmedlas. Det inger trygghet för de äldre att veta var de kan vända sig om framtida behov uppstår. Uppsökande verksamhet fångar också upp anhöriga som vårdar en närstående med t.ex. demenssjukdom. Det finns ett väl utbyggt anhörigstöd inom kommunen. Stödsamtal erbjuds av demenssamordnare som arbetar specifikt med dessa frågor.

Biståndshandläggarens uppdrag innefattar att utreda individens behov av stöd och hjälp, inkluderat att uppmärksamma om en äldre person lider av psykisk ohälsa

och är i behov av stöd för detta. Biståndshandläggaren informerar om vilka stödinsatser som kommunen erbjuder inom olika områden. Vid behov och om samtycke finns, hjälper biståndshandläggaren till att lotsa individen till rätt instans, samt hjälper till med kontakter med andra verksamheter och huvudmän, exempelvis primärvården. I biståndshandläggarens uppdrag ingår också att motivera de individer som har behov av stöd och hjälp, men som av olika anledningar själva inte aktivt söker hjälpen. Det är vanligt att motiveringsarbete fortgår under längre tid och att det på sikt också ger resultat.

En särskilt uppmärksammas målgrupp inom förvaltningen är äldre som utsätts för hot och våld i nära relation, där psykisk ohälsa är vanligt förekommande. Äldrelotsen som arbetar specifikt med målgruppen, genomför stödsamtal via hembesök och telefon. Äldrelotsen samverkar med kommunens verksamheter och andra huvudmän.

För de äldre som har hemtjänst eller bor på vård- och omsorgsboende, är vardagssamtalen med omvårdnadspersonal viktiga. Här finns möjlighet att fånga upp den som upplever ökad oro och ångest, samt motivera individen att t.ex. kontakta sin biståndshandläggare eller vårdcentral. Som stöd i sitt arbete har omvårdnadspersonal inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende genomgått Nestor FoUs webbutbildning "Våga fråga, våga se". Det är en

utbildning som syftar till att förmedla kunskap om hur tecken på psykisk ohälsa bland äldre kan ta sig uttryck. Interna fördjupningsutbildningar i psykisk ohälsa för omvårdnadspersonal har också genomförts efter stort intresse och efterfrågan.

Omvårdnadspersonalen arbetar motiverande för att bryta isolering hos äldre med begränsat socialt nätverk, exempelvis motivera individen att ansöka om dagverksamhet eller besöka en träffpunkt. Sambandet mellan psykisk ohälsa och inaktivitet är väl känt. Hälsocirklar, gym och fysiska aktiviteter finns att tillgå vid kommunens träffpunkter för äldre. Inom vård- och omsorgsboenden erbjuds en rad insatser med det övergripande syftet att öka hälsa och välmående hos de boende, exempelvis stimulerande aktiviteter, rörelse, utevistelse, social samvaro och samarbeten med frivilligorganisationer. Planering för hur omvårdnadspersonalen ska arbeta utifrån individens behov inom ramen för insatsuppdraget, beskrivs i genomförandeplanen.

Förvaltningen hade under ett par år en inrättad kuratorstjänst för äldre. Denna tjänst var en kompletterande funktion till biståndshandläggare och äldrelots. Tidigare försök visar att en kuratorsfunktion i kommunal regi var en otydlig roll, med oklar ansvarsfördelning gentemot övriga yrkesroller inom kommun och primärvård. Erfarenhet av kuratorstjänsten visar

att behov av stödsamtal kan tillgodoses av individens ordinarie biståndshandläggare, med komplement från äldrelots och demenssamordnare vid behov av mer fördjupade samtal och specialistkunskap. I de fall det behövs en fast kuratorskontakt, har primärvården bäst kompetens inom området. Kommunens kuratorstjänst kom främst att lotsa individen vidare till primärvården. Förvaltningen valde att avveckla kuratorstjänsten under 2019, med motivering att behovet av en kurator/specialisthandläggare tillgodoses av andra funktioner inom förvaltningen, samt av primärvården i egenskap av "första linjens psykiatri".

Vid en mindre undersökning av vilket stöd som erbjuds via de största vårdcentralerna i kommunen, framgår att samtliga erbjuder stöd vid besvär så som nedstämdhet, oro, ångest, sömnsvårigheter och kris. Kurator, psykolog eller terapeut genomför bedömning, rådgivning och behandling vid dessa tillstånd. Vid behov ordnar psykosocial mottagning remiss till psykiatrisk specialistvård. From 1 juli 2019 utfärdas legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer av Socialstyrelsen. En förändring som genomförts nationellt i syfte att säkerställa att patienter får hjälp av kuratorer med rätt kompetens inom området. Förvaltningen ser primärvårdens hälso- och sjukvårdskuratorer som ett viktigt stöd för kommunens äldre. Primärvården utgör ett nödvändigt komplement till den kommunala äldreomsorgens

uppdrag, då det medicinska och sociala perspektivet sammantaget påverkar individens hälsa som helhet.

Social- och äldreförvaltningen delar motionärens uppfattning om att äldre med psykisk ohälsa är en grupp som behöver uppmärksammas och få del av adekvata stödinsatser.

Förvaltningen bedömer att behovet av stöd till äldre personer med psykisk ohälsa kan tillgodoses av befintliga funktioner och insatser som redan erbjuds av social- och äldreförvaltningen, samt att huvudmammaansvaret för första linjens psykiatri ligger hos regionen. Förvaltningen avser därför inte att införa en äldreкурator i Haninge kommun enligt motionärens förslag.

I och med denna redogörelse anser förvaltningen motionen vara besvarad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen